

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

ЭЛЕКТИВТІ ПӘНДЕР КАТАЛОГІ

6B02202 - Тарих

«Әлем тарихы» кафедрасы

№	ЖМП циклі ТАҢДАУ КОМПОНЕНТІ (ТК)	ECTS
1.	Экономика мен кәсіпкерлікті талдау әдістері	
	Деректерді жинаудың, өңдеудің жалпы принциптері, әдістері мен әдістері, жаппай экономикалық құбылыстар мен процестердің даму заңдылықтары мен тенденцияларын зерттеу. Капиталдың мәні, формалары, құрылымы. Өндіріс. Өндіріс шығындары. Нарықтық экономикадағы өндіріс кірістері. Бизнес ұғымы. Кәсіпкерлік қызмет түрлері. Меншік теориясы, басқарудың әлеуметтік формалары. Тауар, ақша. Қоғамдық экономикалық жүйе. Нарықтың пайда болуы. Қаржы жүйесі. Бизнесті дамытудағы мемлекеттің рөлі. Макроэкономика. Ресурстарды үнемдеу. Экономикалық дамудың циклдік сипаты. Инфляция және жұмыссыздық. Қазақстан әлемдік шаруашылық байланыстар жүйесінде.	5
2.	Құқық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саласындағы зерттеу дағдылары	
	ҚР Конституциясының, қолданыстағы заңнамасының негізгі ережелері; мемлекеттік басқару органдарының жүйесі, өкілеттіктер шеңбері, экономиканы мемлекеттік реттеудің мақсаттары, әдістері, экономикадағы мемлекеттік сектордың рөлі; қаржылық құқық және қаржы; материалдық және іс жүргізу құқығының өзара іс-қимыл тетігі; сыбайлас жемқорлықтың мәні, оның пайда болу себептері; сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін моральдық-адамгершілік, құқықтық жауапкершілік шаралары; сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қолданыстағы заңнама.	5
3.	Экология және өмір қауіпсіздігін зерттеу негіздері	
	Тірі организмдердің, ұйымның әр түрлі деңгейдегі экожүйелерінің, тұтастай алғанда биосфераның, олардың тұрақтылығының негізгі заңдылықтары; Биосфера компоненттерінің өзара әрекеттесуі және адамның экономикалық қызметінің экологиялық салдары, әсіресе табиғатты пайдалануды күшейту жағдайында; әртүрлі елдердегі және ҚР-дағы орнықты дамудың тұжырымдамалары, стратегиялары мен практикалық міндеттері туралы қазіргі заманғы идеялар; экология, қоршаған ортаны қорғау, орнықты даму мәселелері. Тіршілік қауіпсіздігі, оның негізгі ережелері. Қауіптер, Төтенше жағдайлар. Тәуекелді талдау, тәуекелдерді басқару. Адам қауіпсіздігі жүйелері. Қазіргі заманның тұрақсыздандырушы факторлары. Әлеуметтік қауіптер, олардан қорғау: рухани саладағы, саясаттағы қауіптер, олардан қорғау: экономикалық саладағы қауіптер, тұрмыстағы, күнделікті өмірдегі қауіптер. Тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ету және олардың қызметін құқықтық реттеу органдарының жүйесі	5
БАЗАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІБИ ПӘНДЕР ЦИКЛІ		
КОМПОНЕНТ ПО ВЫБОРУ (КВ)		
Модуль вспомогательных дисциплин-1		
4.	Ғылыми-зерттеу және жобалық қызметтің негіздері	
	Курс жобалау-зерттеу жұмысын жүзеге асыру және ұйымдастыру үшін қажетті дағдылар мен дағдыларды дамытуға бағытталған. Курс студенттердің зерттеулерін жүргізудің және студенттердің зерттеулерін ұйымдастырудың теориялық негіздерін қамтиды. Тәжірибелік сабақтар барысында студенттер қайталама дереккөздерге сілтеме жасау дағдыларын дамытады, халықаралық дерекқорларда жұмыс істейді, плагиатқа қарсы түрлі бағдарламаларды пайдаланады, эссе жазады, баяндамалар, ғылыми журналдарға мақалалар, конференцияда тезистер дайындайды, дайындық бағыттары бойынша жобалардың тақырыбын әзірлейді, жоба кезеңдерінің сипаттамаларын жасайды, зерттеу қызметін ұйымдастыруды үйренеді.	6
5.	Күнделікті өмір тарихы	
	Пән қарапайым адамдардың тарихын, олардың өткен өмірін түсіну үшін олардың өмірі мен әдет-ғұрыптарын зерттейді. Тамақтану, киім-кешек, тұрғын үй, отбасылық өмір және білім беру сияқты күнделікті өмірдің аспектілері зерттеледі. Әлеуметтік және мәдени тәжірибелер, әдет-ғұрыптар мен рәсімдер, сондай-ақ уақыт өте келе олардың өзгеруі қарастырылады. Пән қарапайым адамдардың тарихын және олардың қоғамды қалыптастыруға қосқан үлесін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.	5

6.	Архивтану және Құжаттану	6
	Пән архив құжаттарымен жұмыс істеу және оларды жариялау принциптерін түсіну үшін қажетті білім мен дағдыларды қалыптастыруға бағытталған. Білімнің бұл саласы архивтерді зерттеумен, оларды ұйымдастырумен, сақтаумен және тарихшылардың зерттеу жұмысындағы маңыздылығымен айналысатын ғылыми пән болып табылады. Мұрағаттық құжаттармен жұмыс және оларды жариялау принциптері туралы білімді қалыптастырады. Архивтерді зерттеу әдістері, құжаттардың жіктелуі, материалдарды қалпына келтіру және қорғау зерттелуде. Құжаттану құжаттарды талдауға және жариялауға дайындауға, тізімдемелер мен каталогтар жасауға бағытталған. Мұрағаттардың түрлері және олардың ерекшеліктері зерттеледі, мұрағаттармен жұмыс істеу дағдылары дамиды.	
	Пәнаралық ғылымдар модулі-2	
7.	Сандық дәуірдегі тарих: дереккөздерді талдау және түсіндіру	6
	Пән заманауи технологиялардың тарихты зерттеуге әсерін зерттейді. Оқыту мұрағаттар мен мәліметтер базасы сияқты сандық көздерді жинауды, талдауды және түсіндіруді қамтиды. Ақпаратты сыни бағалау дағдылары дамиды. Цифрлық құралдар игеріліп, тарихи процестерді тереңірек түсінуге және цифрлық дәуірдегі тарихты зерттеу тәсілдерін өзгертуге көмектесетін деректерді визуализация жасалады.	
8.	Қосалқы тарихи пәндер	5
	Қосалқы тарихи пәндер құрылымы және олардың сипаттамасы. Қосалқы тарихи және негізгі пәндердің пәнаралық байланыстары. Палеографияның, тарихи метрологияның мәні мен міндеттері. Тарихи география зерттеулеріндегі негізгі бағыттар. Ономастика лингвистиканың бір бөлігі және оның тарихшы үшін маңызы. Нумизматиканың негізгі терминдері мен түсініктері. Сфрагистика. Мөрлердің шығу тегі. Геральдиканың қосалқы тарихи тәртіп ретіндегі рөлі. Ғылым ретіндегі генеалогияның пайда болуы. Тарихи зерттеулердегі генеалогияның рөлі.	
9.	Көрнекі тарих: өнер, фотосурет және кино	6
	Пән тарихи контексте өнердің, фотографияның және киноның рөлін зерттейді. Ол экспрессияның визуалды формалары өткеннің мәдени, әлеуметтік және саяси процестерін қалай бейнелейтінін және әсер ететінін зерттейді. Пән өнер туындыларын, фотографиялық коллекцияларды және кинематографиялық фильмдерді талдайды, олардың маңыздылығы мен тарихты түсінуге және оны түсіндіруге қосқан үлесін ашады.	
	Аймақтық тарих модулі-1	
10.	Азия-Тынық мұхиты аймағының жаһандық тарихы	5
	Пән XX ғасырда маңызды саяси күшке айналған осы аймақтың қалыптасуы мен даму процестерін қарастырады. Пән бүкіл аймақты, сондай-ақ Қытай, Корея түбегі, Жапония, Австралия және Оңтүстік-Шығыс Азия елдерін қоса алғанда, жекелеген елдер мен аймақтарды жан-жақты зерттеуді қамтиды. ҚХР, АҚШ, Жапония және Корея түбегінің мемлекеттері сияқты негізгі факторларға ерекше назар аударылады. Тынық мұхиты аймағының тарихын зерттеу осы кең аймақ елдерінің ұлттық мүдделерін ескере отырып, тиімді сыртқы саяси байланыстар құруға көмектеседі.	
11.	Орталық Азияның жаһандық және аймақтық тарихы	5
	Пән Орталық Азия елдерінің тарихи және қазіргі заманғы өзара қарым-қатынастарын, сондай-ақ қазіргі заманғы халықаралық саясат тұрғысында олардың дамуына ықпал ететін факторларды зерттейді. Ол Орталық Азия халықтары мен мемлекеттерінің тарихын қамтиды, аймақтық және жаһандақ халықаралық қатынастар тарихындағы негізгі оқиғаларды қарастырады, сондай-ақ өңір мемлекеттерінің сыртқы саясатының тұжырымдамалық негіздерін зерделейді. Бұл пән Орталық Азия мен оның қазіргі жаһандық халықаралық қатынастар жүйесіндегі орнына қызығушылық танытқан студенттер, зерттеушілер мен саяси талдаушылар үшін маңызды болып табылады.	

12.	Ресей және КСРО тарихы	5
	Пәнді өту барысында КСРО-ның 1922 жылы құрылғаннан бастап 1991 жылы жойылғанға дейінгі саяси, әлеуметтік-экономикалық және идеологиялық тарихының негізгі оқиғалары қарастырылады. Пән КСРО-ның қайта құрылуы мен ыдырауына әкелген елдің ішкі және сыртқы саясатының идеологиялық негіздерін, даму факторлары мен себептерін талдайды. Бұрын КСРО-ның құрылуы мен жойылуы, кеңестік атом қаруын құру, диссиденттік, ұлттық және конфессиялық саясат сияқты тақырыптар қамтылған.	
13.	Халықаралық байланыстардың жаһандық тарихы	5
	Курс Вестфаль жүйесінің қалыптасуынан бастап екінші дүниежүзілік соғыстың аяқталуына дейінгі халықаралық қатынастар тарихының негізгі оқиғалары мен проблемаларын қамтиды. Халықаралық қатынастардың эволюциясын баяндаудың тарихи тәсілі саяси талдау элементтерімен толықтырылады. Халықаралық қатынастар тарихын кезеңдеудің негізіне еуропалық және перифериялық халықаралық қатынастардың әртүрлі жүйелері мен кіші жүйелерінің қалыптасуы, эволюциясы және ауысуы алынған. Олардың жалпы халықаралық тәртіпке тән жалпы сипаттары, сондай-ақ жергілікті және тарихи ерекшеліктері анықталады.	
	Жаһандану және аймақтандыру модулі-2	
14.	Интеграциялық процестердің жаһандық және аймақтық тарихы	5
	Пәннің мазмұны студенттердің қазіргі әлемдегі жаһандану және интеграциялық процестер туралы терең түсініктерін қалыптастыруға бағытталған. Курс аясында Халықаралық экономикалық интеграцияның рөлі қарастырылады, әлемнің әртүрлі аймақтарындағы экономикалық интеграцияның тәжірибесі зерттеледі. Жаһанданудың теориялық модельдері және жаһандану мен Аймақтық интеграцияны анықтайтын объективті факторлар талданады. Халықаралық интеграцияның практикалық аспектілері, соның ішінде Еуропалық Одақтың тәжірибесі, Америкадағы, Азиядағы және Африкадағы Интеграция және посткеңестік кеңістіктегі экономикалық интеграция тенденциялары зерттелуде. Мегажобаларға халықаралық интеграцияны дамытудың жаңа кезеңі ретінде ерекше назар аударылады.	
15.	Ресей мен Қытайдың Орталық Азиядағы саясаты	5
	Пән Ресей мен Қытайдың Орталық Азияға қатысты саяси стратегияларын талдап көрсетуге бағытталған. Курс аймақтағы екі елдің даму кезеңдері мен саясатының әртүрлі аспектілерін талдайды. Ресей мен Қытайдың тарихи ретроспективадағы және қазіргі кездегі мүдделері мен қарым-қатынастарының қақтығысына, сондай-ақ олардың халықаралық қатынастардың әлемдік жүйесі контекстіндегі Орталық Азиядағы саясатына назар аударылады. Курс студенттердің екі елдің заманауи саясатын және олардың аймақтық актерлермен қарым-қатынасын зерттеудегі аналитикалық дағдыларын дамытады.	
16.	Жақын шет елдердің тарихы	5
	Курс осы ұйымның отыз жылдық кезеңіндегі Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының құрылу тарихы мен даму бағыттарын талдайды. ТМД-ның халықаралық-құқықтық мәртебесін қарауға ерекше көңіл бөлінеді. Жаңа тәуелсіз мемлекеттердің экономикалық даму проблемалары, Еуразиялық экономикалық қоғамдастықтың (ЕурАзЭҚ) ерекшеліктері және Беларусь, Қазақстан және Ресейдің Кеден одағының қалыптасуы маңызды орын алады. Посткеңестік кеңістіктегі қақтығыстардың пайда болуын, оларды шешудің себептері мен жолдарын анықтайтын әртүрлі факторлар анықталады.. Сондай-ақ, КСРО тарихының орны мен маңызы, ТМД тарихнамасы, ТМД тарихының хронологиясы, ТМД тарихы туралы мәліметтер және олардың жіктелуі қарастырылады.	
17.	Қазақстан әлемдік және аймақтық тарих контекстінде	5
	Курста елдің қазіргі әлемдік үдерістегі орны мен рөлі талданады, оның жаһандану әлеміндегі жағдайына назар аударылады. Студенттер жаһанданудың Қазақстанға әсері туралы тұтас түсінік алады және жаһандық сын-қатерлер мен мүмкіндіктер контекстіндегі елдің маңыздылығын біледі. Бұл пән Қазақстанның әлемдік қоғамдастықтағы сыртқы саяси қызметін талдау және түсіну дағдыларын дамытады. Пән Қазақстанның әлемдік және аймақтық оқиғалармен және процестермен байланысын тарихи тұрғыдан зерттейді.	

	Діни бірегейлік және геосаясат модулі-1	
18.	Жаһандық тарих: өзара байланыс және трансұлттық перспективалар	5
	Пән жаһандық контексте әртүрлі аймақтар мен халықтар арасындағы тарихи байланыстарды зерттейді. Ол өзара әрекеттесуге, алмасуға және әсер етуге, шекаралар мен ұлттық шекаралардан асып түсетініне баса назар аударады. Пән дүниежүзілік үрдістерді, сауданы, мәдени алмасуды, көші-қонды және әлемнің әртүрлі бөліктері арасындағы қарым-қатынасты және олардың қазіргі жаһандық тарихты қалыптастыруға әсерін түсіну үшін талдайды.	
19.	Әлемдік діндер тарихы	5
	Пән діннің әлеуметтік-мәдени құбылыс ретінде пайда болуының мистикалық және мифологиялық алғышарттарын, негізгі әлемдік діндер - буддизм, христиандық, исламды қарастырады. Діни наным сенімдердің моральдық аспектілеріне, әлеуметтік тұлғалық жетілудің дамуына және оның дамуында діни өзін-өзі тануға сүйенетін тарихқа деген дұрыс көзқарасқа ерекше назар аударылады. Әлемдік діндер тарихы туралы негізгі мәліметтер келтіріледі, дәстүрлі діни жүйелер мен конфессияларға сипаттама беріледі, олардың әлемдік және ұлттық мәдениетпен байланысы көрсетіледі. Пән әлемдік және негізгі ұлттық діндердің жалпы түсініктерін, қазіргі Қазақстандағы конфессиялық ахуалды, толеранттылық пен діни төзімділікті тәрбиелеуге бағытталған.	
20.	Діни және саяси экстремизм	5
	Курста ислам мысалында діни-саяси экстремизмнің мәні, оның әлемде, әсіресе Қазақстанда таралуы ашылады. Радикализм мен ваххабизм, діни-саяси экстремизм мен дәстүрлі ислам өкілдері арасындағы теологиялық келіспеушіліктер сияқты мәселелер қарастырылады. Әлемдегі және Орталық Азия мемлекеттеріндегі діни-саяси экстремизмнің ерекшелігі көрсетілген. Діни - саяси экстремизмге қарсы іс-қимылдың тәжірибесі баяндалып, проблемалары талданады.	
	Халықаралық қатынастар жүйесіндегі еуразиялықты зерттеу әдіснамасы модулі-2	
21.	Тарихи зерттеудің әдіснамасы	5
	Пән әлемдік/жаһандық тарихты зерттеудің әдістемелік мәселелері мен негізгі тәсілдері туралы түсінік қалыптастырады. Мақсаты – жаңа ғылыми білімге жету жолдары туралы, тарихи үдерістегі адам тәжірибесі туралы жүйелі білім, тарих ғылымындағы зерттеу тәжірибесін талдау және әдістемелік рефлексия дағдыларын дамыту. Курста тарихи зерттеулерде қолданылатын жалпы ғылыми және арнайы тарихи әдістерді қамтитын ғылыми әдістердің жіктелуі қарастырылады.	
22.	Ұлық Ұлыс – Алтын Орда мемлекеті тарихы	5
	Алтын Орда тарихы Дешті Қыпшақ мемлекетінің тарихы, саяси құрылымы мен қызметі туралы ғылыми білімдерді қалыптастыруға бағытталған пән. Курс Алтын Орданың мәдениеті, этнографиясы, саяси тарихы, тарихи географиясы, экономикасы және археологиясын қамтиды. Бұл пәнді оқытудың мақсаты – Алтын Орданы түркі Еуразиясы тарихындағы шешуші кезең ретінде қарастыру, сонымен қатар оның түркі және әлемдік өркениеттердің дамуына ықпалын көрсету. Курс сонымен қатар Еуразия халықтарының ортақ тарихын объективті және тұтас қабылдауға ықпал ете отырып, түркі және Еуразияның басқа халықтары тарихының аз белгілі аспектілерін ашады.	
23.	Тарих антропологиясы	5
	Тарих антропологиясы - қазіргі заманғы тарихи зерттеулердің ықпалды бағытымен таныстыратын курс. Пәннің мазмұны өткенді зерттеудегі антропологиялық және тарихи тәсілдердің өзара байланысын зерттеуге бағытталған. Курс антропологиялық бағдарланған тарих эволюциясын ашады, соның ішінде ментальдылық тарихы, микроисториясы, күнделікті тарихы және жаңа мәдени тарихы бар. Онда тарихи-антропологиялық тәсілдің жалпы ерекшеліктері, сондай-ақ осы саладағы ұлттық мектептердің (Франция, Италия, Германия, АҚШ, Ұлыбритания) ерекшеліктері талданады. Тарихты зерделеу тұрғысында тарихшылар мен антропологтар арасындағы пәнаралық диалогқа ерекше назар аударылады.	